

Regeringskansliet
Infrastrukturdepartementet
i.registrator@regeringskansliet.se

2021-01-11
LM2020/024739
ER REFERENS: I2020/00279

Lantmäteriets kompletterande yttrande över promemoria avseende tidsfrister och kontaktpunkt för att främja produktionen av förnybar energi

För det fall att tolkningen av artikel 16 och bedömningen av den nya förordningens tillämplighet på ledningsrättslagen skulle kvarstå, trots det som Lantmäteriet gör gällande i sitt remissvar, vill myndigheten lämna ytterligare synpunkter på förslaget. Lantmäteriet inkommer därför med denna komplettering till tidigare yttrande i rubricerat ärende.

Angående tidsfrister

Eftersom ledningsrättslagen anses omfattas av förslaget till ny förordning, lämnas följande kommentarer.

Tidsfristerna ska beräknas från och med att en ansökan bedöms vara komplett hos den handläggande myndigheten. Tidsfristen ska enligt direktivet avslutas i och med översändandet av resultatet av tillståndsförfarandet. Om ett tillståndsförfarande avslutas med att myndigheten fattar ett slutligt beslut bör tidsfristen löpa ut när det beslutet har fattats och underrättelse om beslutet har skickats ut.¹

Bestämmelserna i 25 och 25 a §§ LL möjliggör på olika sätt att de belastade fastigheterna kan tillträdas utan att till exempel omfattande värderingsutredningar har gjorts. Om beslut om förtida tillträde meddelas kan tidsvinsterna bli betydande. Ledningshavaren kan vid ett sådant förfarande färdigställa anläggningen innan förrättningen har avslutats. När ersättningsbeslut och avslutningsbeslut skjuts på framtiden kan även beslut om intrångsersättning och annan ersättning (exempelvis för byggsador och grödsador) anstå till dess att anläggningen är utförd. När så sker kan tiden för att avsluta förrättningen bli betydligt längre än de tidsfrister som föreskrivs i förslagen, trots att processen upplevs som totalt sett effektiv. Situationen som kan uppstå är

¹ Se sida 17 i promemorian.

att tidsfristerna tvingar fram beslut i en ordning som totalt sett blir mindre effektiv och i slutänden mer kostsam för kunden.

Syftet med de införda tidsfristerna, att främja energi från förnybara energikällor,² uppnås även om inte hela förrättningen har avslutats. Lantmäteriet anser att det är rimligt att handläggningen i varje enskilt ärende kan genomföras på det mest effektiva sättet. Ledningshavaren har möjlighet att påverka hur förrättningen ska handläggas genom att yrka på exempelvis alternativ för tillträde och tidpunkt för ersättningens erläggande. Med det som utgångspunkt anser Lantmäteriet att det inte borde vara ett krav att hela förrättningen måste vara avslutad inom tidsfristen utan att fokus i stället ska ligga på att möjliggöra markåtkomsten.

Fastighetsbildning med mera

Om vissa förutsättningar är uppfyllda kan fastighetsbildning komma att aktualiseras i samband med inrättande av anläggningar för produktion av förnybar energi, till exempel inrättandet av ett servitut enligt fastighetsbildningslagen (FBL) avseende icke koncessionspliktiga ledningar. Det förutsätter att det finns en härskande fastighet för vilken det är av väsentlig betydelse för fastighetens ändamålsenliga användning att servitut bildas och att denna nytta som uppkommer genom servitutet, står i rimlig proportion till den belastningen som rättigheten innebär för den tjänande fastigheten. Servitut avseende icke koncessionspliktiga ledningar kan prövas enligt fastighetsbildningslagen om ovan angivna förutsättningar är uppfyllda. Med stöd av fastighetsbildningslagen kan även förutsättningarna för avstyckning av till exempel vindkraftsfastigheter prövas. Om tvåårsfristen ska omfatta samtliga relevanta förfaranden vid behöriga sektorsmyndigheter³ kan det diskuteras om 4 § i förslaget till förordning bör kompletteras med fastighetsbildningslagen. Som tidigare angivits i fråga om ledningsrätt ska betraktas som ett tillstånd anser emellertid Lantmäteriet att inte heller fastighetsbildning är att betrakta som ett sådant. Lantmäteriets grundläggande uppfattning kvarstår, att fastighetsbildning i sig inte är en tillståndsprocess utan att syftet i första hand är att hantera den administrativa indelningen av marken. Fastighetsindelningen syftar till att ”individualisera objekt för äganderätt och andra privaträttsliga förhållanden, till exempel panträtt och servitut” (SOU 1966:63 s 25).

Även 4 kap 25 § FBL bekräftar denna princip: ”Om det är nödvändigt att det finns tillstånd till viss verksamhet för att myndigheten ska kunna bedöma om fastighetsbildningen är tillåten och under förutsättning att det i övrigt finns förutsättningar för att genomföra fastighetsbildningen, får myndigheten förelägga en sakägare att inom viss tid ge in bevis om att ansökan om tillstånd har gjorts.”

Om fastighetsbildningsåtgärd anses omfattas av det tillståndsförfarande som avses i artikel 16 kan det finnas skäl att överväga om 4 § i förslaget till förordning även bör kompletteras med anläggningslagen.

² Se sida 9 i promemorian.

³ Se sida 9 i promemorian.

För inrättande av servitut avseende ändamålet väg, som en fristående åtgärd, finns särskilda bestämmelser i 49 § anläggningslagen. Även fastighetssamverkan kring gemensamma nyttigheter, gemensamhetsanläggningar, regleras enligt denna lag.

Förslag gällande inrättandet av en kontaktpunkt

Lantmäteriet har ingen erinran mot att medverka med relevanta uppgifter och direktlänkar i den digitala kontaktpunkten förutsatt att Lantmäteriet berörs av författningsförslagen.

Handlingar i digitalt format

Av 11 § i förslaget till förordning framgår det att sökanden ska ha rätt att lämna in relevanta handlingar i digital form. I enlighet med bestämmelser i fastighetsbildningslagen (4 kap. 8d § FBL och genom hänvisning till nämnda paragraf i 16 § LL) är det möjligt att under vissa förutsättningar ge in en ansökan elektroniskt om den lämnas till det mottagningsställe för elektroniska handlingar som lantmäterimyndigheten anvisar.

För närvarande krävs e-legitimation i anvisat mottagningsställe vilket möjliggör för fysiska personer att ansöka om fastighetsbildningsförrättning. Mottagningsstället stödjer ännu inte mottagning av förrättningar som söks av en juridisk person och inte heller ansökningar om ledningsrätt. Att komplettera en redan inskickad ansökan med ytterligare handlingar digitalt via Lantmäteriets e-tjänst är dock möjligt för juridiska personer oavsett förrättningsåtgärd, men först efter att den juridiska personen erhållit ett användarnamn och lösenord.

Diverse utvecklingsinsatser pågår inom Lantmäteriet och andra myndigheter i syfte att möjliggöra en digital samhällsbyggnadsprocess. Det är dock tveksamt om de tekniska lösningarna för juridiska personer kommer vara tillgängliga vid förordningens ikraftträdande. Se närmare regeringsuppdraget, *Uppdrag att etablera en förvaltningsgemensam digital infrastruktur för informationsutbyte*, som har givits åt Myndigheten för digital förvaltning, DIGG (Infrastrukturdepartementet 2019-12-11). Detta arbete förväntas bland annat bidra till nationella lösningar på den identifierade problematiken kring identifikation i samband med myndighetskontakter.

Beslut i detta ärende har fattats av undertecknad generaldirektör. I den slutliga handläggningen har även stf generaldirektör Anders Lundquist, divisionschef Tove Elvelid, stabschef Catharina Hökby, teknologie doktor Linda Sabel och lantmätare Linda Aldén deltagit (föredragande).

Susanne Ås Sivborg, generaldirektör

OM PERSONUPPGIFTER

När Lantmäteriet samlar in personuppgifter ska myndigheten lämna information om den behandling av personuppgifter som görs. Informationen går att hitta på hemsidan <https://www.lantmateriet.se/personuppgifter> eller genom att kontakta Kundcenter på telefonnummer 0771-63 63 63.

2021-01-12

LM2020/024739-0002